

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Vtrum ne lex semper in commune bonum destinetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Cicero. *us est, vel edicto praecepit, legem esse constat. Quare neque erat cur Cic. ex lib. 1. de leg. accerteretur ad probandum legem esse in voluntate, propterea quod secundum ipsam dicitur ab eligendo. Hand enim esset electio nisi esse legem, sed quod lex electione Principis sequitur, & eligere docet subditos inter equa & iniqua: unde statim subdit, quod lex est mens ratioque prudentis, iurisque atque iniuriae regula. Quartum autem arg. alterius est negotij. Vocat enim Paul. membrorum legem alio longe significatu. Distinguit inquam leges quatuor: scilicet legem peccati repugnantem legi Dei, & legem membrorum legi mens adversantem. Et quavis quibusdam videri eadem possit lex peccati & membrorum, sicuti & inter se lex Dei, & lex mens, non nihil tamen nobis visum est in Commentariis differre. Lex enim mens est effectus legis Dei, eiusque impressio in mente nostra, sicuti vestigiū in pulvere, est effectus pedis. Lex autem membrorum est naturalis inclinatio sensualitatis in sua obiecta, secundum totum naturae pondus & impetum, qui effectus contra amissionis iustitiae originis, quia eadem sensualitas in omni obedientia infrenata retinebatur. Lex autem peccati, vel est effectus eiusdem inclinationis, puta sacre contra Dei voluntatem vel fuit prima pariter praevicatio, per quam dissoluta sunt membra, ex qua dissolutione, procedunt peccata. Lex ergo membrorum non est vera lex, quia non inclinatur ad bonum, sed de se per metaphorā: quia est natura iustitia originali destituta, ac subinde obliqua regula arectia nos via deflectens. Sed arguis. Si est regula quomodo est extra intellectum? Respondetur legem per se, tanquam regulatam & mensuram existere in intellectu, dicitur nihilominus esse per participationem in potentibus & membris quod movet, tanquam in regulato. Sicuti Sol dicitur esse in aula propter eius effectum: & ars in statua. Pari ergo modo lex peccati est in membris.*

ARTICVLVS II.

Utrum lex semper ad bonum commune ordinem habeat.

Consequitur art. secundus quo secunda definitionis particula exponenda venit, quod legis finem designabat. Sunt enim argumenta quod legem non sit necessarium in bonum commode ordinari. Primum, ut ait Isid. lib. 4. Etym. Si ratione constat, lex erit omne quod ratione constituitur ratione autem constat, non solum quod in bonum

commode dirigatur, sed & quod in particulare referatur: nihil ergo derogat rationi legis si non in commode bonum ordinetur. Secundo. Praecepta (quemadmodum supra dictum est) vim habent legis, ut pote cuius virtus est precipere & prohibere: praepia autem dantur et de singularibus actionibus, in quibus mores nostri constituti: ergo satis est leges in particulare bonum ordinari. In contrarium autem est idem Isid. eo. 5. lib. vbi ait quod lex est nullo privato commode, sed pro communi utilitate civium conscripta.

Ad quaest. vna conclusionem respondetur: Lex omnis, quod solida sit & firma, in commode bonum debet subditos promovere. Conclusio haec duplici ratione affirmatur, scilicet quod commode bonum aut per naturam salubritate usurpat, quod hoc secundo ad piscimur, quod est quietus tranquillitasque & pacificus reipublice status: aut pro illa supernaturali, quod in altero seculo veluti supremus finis nisi nos manet, in qua & seculare omne bonum suapte natura referatur. Enim vero si rationem primam commode boni spectes, hoc modo demonstrat conclusio. Pars omnis ad finem totum naturali ordine dirigunt sicuti imperfectum ad perfectum: quicquidque autem civium partes sunt civitatis, lex ergo illis praescripta in bonum commode totius civitatis debet eos instituire veluti partes vniuersi corporis quod ad servitium totius ordinem habeat. Concinit huic rationi Arist. Ethic. 8 vbi ait: Iusta legalia, hoc est civiles leges, factiva esse conservativaque felicitatis particularumque eius. Et Plato dialogo. 1. de legibus vbi ait: Legum latorem pacis publicae gratia debere omnes leges condere. Quia propter Lacedaemoniorum morem refellit, leges quod omnes in eum seculo dirigebant, ut bella strenuissimum gererent. Illis. n. prudentius Arist. Ethic. 1. c. nullum inquit, gerimus ut in pace degamus. Et Cic. li. 2. de legi. Constat inquit, profectum ad salutem civium civitatumque, incolumitatem, vitamque omnium quietam & beatam, conditas esse leges. Si vero summam beatitudinem, quae Deus est, altius speculemur, sed iam possumus eademque optimam rationem subnectere. Lex enim (ut nuper dicebamus) regula prima est naturae actionum: regula vero munus, ac potissimum primum est in supremum finem & scopum regulata dirigere: reliquum ergo fit, ut in commode bonum & legislatoris propositum, & lex ipsa debeat intendi. Sumitur & tertia ratio ex alia condone legis. Ait enim Philo. 5. Ethic. legem omnem vniuersalem esse, hoc est in vniuersum omnibus hominibus positam, ac de omni virtute. Idemque ab illa citata lege docemur: Lex est commune

Argu. 2.

Conditio responsiva.

Argu. 1.

Aristot.

Plato.

Aristot. Cicero.

Secunda ratio.

Tertia ratio.

Philosophi. Aristot.

ulit
terio.
atio.

lutio
ij ar
mēri
cipa.

lutur
stie.
a obie
o cū
firma
onib.

lutur
stie.
a obie
o cū
firma
onib.

preceptum ff. de legi. & liura. eo. Iura non in singulas personas sed gñaliter constituntur. Inde ergo fit cōsequens vt in supremū finem qui oibus communis est fit dirigenda, & non ad particulares accomodanda. Beac igitur ait co. li. c. 1. Arif. Ipse leges de omnibus dictā: coniectātes, aut cōtem omniū vultū ē. aut optimorū, aut Principum. Vbitres insinuat respub. s. d. e. m. o. c. r. a. t. i. a. m. & regnū. Quo fit vt legalis iustitia, vniuersas complectatur virtutes. Adde si iubet & rōnum supremā. Fons & origo legū omniū aeterna lex & diuinae mētis. Deus aut cuncta in seipsū ordinat ac retulit leges ergo vniuersae sic lege illa regulandae sunt, vt in eundem tēdāt (copū. Id quod & diuū Platonem dial. 1. de leg. minimē latuit vbi ait, oportere vt legū lator eū ordinē sequatur, vt humana ad diuina vbiq; referatur. Ex his fit cōsequens, quod dū legislator leges in suum particulare commodū cōstituerit, tyrannū se esse intelligat. Sequitur subinde qd in vnaquaq; republica, vt puta in toto vno regno, leges oēs ad finē totius sint referendae. Nō qd nō singulis ciuitatibus p eam condōne permittendae sint particulares, sed qd dēt omnes ciuitates, vcluti mēbra vnius corporis sibi copulari. At verò regna diuersa ē: si sub vno sint rege, nō dēt sic gubernari, vt vnius res, diuina. s. politica in vtilitatē alterius inaequaliter pertrahantur: sed per se quodlibet ob suū ipsius commodū administrat. V. g. Si non alia rōne transmarina regna acquirerentur, nisi vt omnia eorū bona Hispaniā obuenirent, eorūq; leges in tē nostram delecteremus: videlicet, vt si nra essent mancipia, nō feruaretur aequitatis decor. secus si cōmerciōrū rōne vicarijs sibi operis inferarēt. Hae de legū sine: nā de eius effectibus qui sūt facere ciues bonos, ac de alijs quibus ipsa felicitas nobis agitur, q. s. disturi sumus.

Ad primū igitur argū rōdetur qd etiā cōtingat legē qd ad singulare cuiuspiam bonū ordinatur, rōne cōsistere: illa tñ cōsistentia illi cōmittitur, qd illud singulare bonū ad eōe refertur: veluti in speculatiuis nulla veritas particularis cōclusionis solida est, nisi que in prima principia resoluitur. Et per idē soluitur argū sū nēpe qd praecpta circa singularem bona inde vim habent legis qd singularem illa in cōe bonū ordinantur. Haud iam enī praecpta hūmōi leges proprie dicenda sunt, sed legū applicationes ad par-

ticularia. Leges. n. (vt distū est) legibusque monstrati) vniuersales esse dēt. Exempli gratia: Lex est, Vnū cole Deum, quae neq; tempus, neq; locū praescribit, neq; verò singularē alloquitur personā. Praecptum autē esset, si praelatus hodie cuiuspiā iusta rōne iuberet sacrum facere, aut vrbem preces fundere cogeret. Itē lex est, chaos honorare parentes, & vt parentes filios alāt. Praecptū autē est, cū iudex te iubet aut patēri, aut filio in tali necessitate alimonā suppeditare: ita que cum lex in genere de actionib. nostris generaliter iubeat, quae sunt: circa singularem, inde fit, vt praecpta sūt earū applicationes ad singula. Quocirca etiā lex vna specialius alteram explicet, non illico desinit esse lex, quatenus semper manet vniuersalis, est. n. ex vt dicit Dominicus atq; apostolicos ab opere seruiemus, licet sit explicatio illius generalioris, Sabbathia sanctiūces.

A R T I C V L V S III.
Vniuersi cuiuslibet nationis legis effectus.
Articulus tertius tertiam definitionis particulā occupabit, quae erat de autoribus legū. Arguitur nō vniciq; priuatim competat, leges suo ordine cōdere, Primū ex dicto. Apost. ad Rom. Gēs quae legem non habent, naturaliter ea quae legis sunt, faciunt: ipsi enim sibi sunt lex, hoc autē de singulis mortalib. asseruet, quatenus naturae luce ducti sibi quisq; nouit bonū & malū discernere. Secundō arguitur. Intētio legislatoris est vt suos ciues ad virtutem inducat: vnusquisq; autem potest alium ad virtutē inducere ergo vnus cuiusque ratio legem ferre potest. Et tertio loco accedit eiuſdem Arist. sentent. 1. o. Ethic. cit ea finem, vbi patrem familias in suo domo comparat Principi sua Republicae: vt velut hic ciuitatem, ita & ille domū gubernet, sergo sicut Princeps ciuitatis, ita & pater familias suis leges ponere valet. In contrarium est Iud. co. lib. 5. Eym. & refertur dist. 5. vbi ait: Lex est constitutio populi secundum quam maiores natū simul cū plebibus aliquid sanerunt. Quibus verbis docere videtur non esse cuiuslibet scribere leges.

Quaestio praesens vnica, velut superior, cōclusionē absoluit. Leges cōdere, nō cuiusq; sed reipublicae est, eiusq; vicē gerentis seu curā habēns. Conclusio haec ex ea qd proxime constituta est facile hoc modo colligitur.
 Lex

Postre maratio

Plato. Primū Corollarium

Secūm.

Ad primū.

Ad secūdū.

otio

arbitr

lib. 5. v. 1. qd

ali ai

De au-

storib.

legum.

Primū

argum.

Secūdū

argum.

Tertū

argum.

Aristot.

Solut

quasi.

proposi-

ta vnica

condō.